

Uvodne dejavnosti

Nuša Jurjevič, Urša Rupnik, Ana Duša, Helena Korošec, Vesna Geršak

Uvodne dejavnosti se uporabljajo tako v pedagoških kot v umetniških praksah in so namenjene razvijanju socialnih veščin, sproščanju in telesnemu ogrevanju kot pripravi za nadaljnje delo. Izvajalci lahko na začetku učne ure izberejo katero koli izmed dejavnosti, ki so na kratko opisane na seznamu, tematike pa po želji prilagodijo glede na svojo obravnavano vsebino (npr. dejavnosti utelešenja osnovnih pojmov se lahko vežejo na katero koli področje – osnovni kemijski pojmi, osnovni pojmi elektrotehnike ipd.).

A

B

Uvodna dejavnost ustvarjalnega giba, ustvarjanje čim večjega števila trikotnikov z uporabo lastnih teles (posamično, v paru, skupinsko)

C

SUPERJUNAK IN NJEGOV PREPOZNAVNI GIB

Študentje stojijo v krogu. Vsak študent pove svoje ime in ustrezen pridevnik, pri čemer se pridevnik začne na prvo črko njegovega imena in ima superjunaški zven (npr. *energični Enej*, *znanstvena Zarja*). Ob imenu svojega superjunaka prikaže tudi prepoznavni gib oziroma gesto, ki jo, skupaj z imenom, ponovi celotna skupina. Vaja je namenjena sproščenemu spoznavanju, sproščanju in postopnemu uvajanju v metode ustvarjalnega giba.

PRIKAŽI TRIKOTNIKE S TELESOM

Študentje najprej sami, nato pa v dvojicah ali skupinah prikažejo čim več trikotnikov znotraj lastne telesne sheme in z deli svojega telesa v sodelovanju s kolegi. Trikotnike lahko oblikujejo z rokami, nogami, prsti itd., lahko se dotikajo drug drugega (če jim to ustreza). Vaja je namenjena ogrevanju, ozaveščanju telesa in uvajanju metod ustvarjalnega giba z usmeritvijo od splošnega proti konkretnim naravoslovno-tehničnim vsebinam.

JAZ, PROSTOR, DRUGI

Študentje hodijo po prostoru. Pedagog jih opazuje in vodi vajo z navodili za sprotno izvajanje. Reče jim, naj hodijo vsak v svojem ritmu, neodvisno od drugih. Potem reče, naj se osredotočijo na svoje počutje – jim je lagodno ali neprijetno, jih zebe, jim je vroče, jih kaj boli itd. V naslednji fazi jim reče, naj se osredotočijo na prostor – kako velik je, kakšne stene ima, je temen ali svetel, kakšen je občutek, ko hodijo po tem prostoru. V zadnji fazi jih usmeri na druge; vsak študent naj opazi, kdo so ljudje okrog njega,

D

E

Ogrevalna vaja Nasloni - odbij
za vzpostavitev stika z drugimi
in uvajanje v gledališke metode

kakšen odnos ima do vsakega od njih, kdo mu je najzanimivejši. Najprej samo opazujejo, brez interakcije. V zadnji fazi pedagog reče, naj vzpostavijo stik s tistim, ki ga srečajo; lahko je nasmeh, dotik, pozdrav. Ko je ta faza končana, pedagog reče študentom, naj se ustavijo in zaključijo fazo. Vsaka faza traja približno dve minuti. Vaja je namenjena ogrevanju in osredotočanju študenta na konkreten prostor in čas ter svoje trenutno počutje, hkrati pa predstavlja tudi uvajanje v metode gledališke umetnosti.

PODAJANJE ZVOKA

Študentje stojijo v krogu in si s ploskom podajajo zvok *Ha!* Prvi, ki začne, si izbere nekoga v krogu in proti njemu s ploskom »vrže« zvok *Ha!* Ta, ki je zvok prejel, ga vrže naprej nekemu drugemu. Podajanje zvoka se dogaja prosto po krogu, zvoka ne podajajo sosedu, ampak komur koli v krogu. Vaja je namenjena ogrevanju, odpiranju glasu in vzpostavitvi stika z drugimi študenti.

NASLONI – ODBIJ

Študentje prosto hodijo po prostoru. Ko si dva prideta nasproti, se ustavita drug pred drugim tako, da je med njima pribl. 80 cm razdalje, dvigneta roke pred prsi in se dotakneta z dlanmi; z vso težo se naslonita drug na drugega, nato pa se drug od drugega odbijeta. Nadaljujeta hojo po prostoru in vajo ponovita z drugim študentom. Vaja je namenjena ogrevanju, vzpostavitvi stika z drugimi študenti in uvajanju v metode gledališke umetnosti.

F

G

Uvodna vaja zip-zap, s podajanjem
ploska in zvoka v krogu

IZBIJANJE IZ RAVNOTEŽJA

Študentje se postavijo v pare. Dva v paru si stopita nasproti, dvigneta roke pred prsi in se dotakneta z dlanmi. Vsak da desno nogo naprej, tako da ima težo na njej. Študenta se s konicami prstov desne noge dotikata. Drug drugega poskušata vreči iz ravnotežja oz. prisiliti, da se premakneta. Vaja se ponavlja par minut, na koncu zmaga tisti, ki je zaradi drugega manjkrat padel iz ravnotežja. Vaja je namenjena ogrevanju, vzpostavitvi stika z drugimi študenti in uvajanju v metode gledališke umetnosti.

ZIP-ZAP

Študentje stojijo v krogu in si podajajo plosk – če ga podajo v desno, hkrati s ploskom rečejo *zip*, če ga podajo v levo, rečejo *zap*. Smer ploska lahko kdor koli zamenja, ko pride plosk do njega. Prav tako lahko, namesto da bi plosk podal naprej ali nazaj, pred tistim, od katerega je plosk prejel, prekriža roke na prsih in hkrati reče *boing!* S tem plosk vrne tistemu, od katerega ga je prejel, in ta mora obrniti smer potovanja ploska. Cilj je, da se igra izvaja čim hitreje. Pedagog naj študente spodbuja, naj bodo telesno ves čas v pripravljenosti, da prejmejo plosk, kot npr. pri odbojki. Vaja je namenjena ogrevanju, odpiranju glasu in vzpostavitvi stika z drugimi študenti.

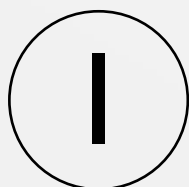

ZAVEZNIK – TEKMEC

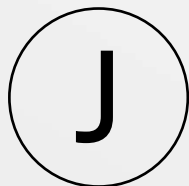
Študentje hodijo po prostoru, vsak v svojem tempu in po svoji tirnici – pomembno je, da ne hodijo v krogu oz. kakor koli drugače organizirano. Pedagog jim da navodilo, naj si med ostalimi študenti vsak izbere po enega zaveznika in enega tekmeča, a naj z ničimer ne da vedeti, kdo sta. Naloga vsakega študenta je, da je med hojo ves čas čim bližje zavezniku in čim dlje od tekmeča. V nekem trenutku pedagog pove, da bo štel od deset do nič – ves ta čas morajo študentje nadaljevati s hojo. Ko pedagog reče »nič«, se mora vsak študent ustaviti na mestu, pri čemer se mora dotikati svojega zaveznika in biti hkrati čim bolj oddaljen od svojega tekmeča. Vaja je namenjena ogrevanju, vzpostavitvi stika z drugimi študenti in uvajanju v metode gledališke umetnosti.

Uvodna vaja: med hojo so študenti čim bližje zavezniku in čim dlje od tekmeča

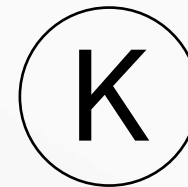
JAZ SEM ... NEBOTIČNIK

Študentje stojijo v krogu. Vsak si zamisli svojo stavbo in jo čim ustvarjalneje prikaže z gibanjem (npr. *nebotičnik*, *ptičja hišica*, *uta* ...). Posamezen študent prikaže izbrano stavbo, ostali pa gib ponovijo za njim. Dejavnost lahko prilagodimo in namesto stavb prikažemo vozila, pijače, rastline ipd.

GIBALNE UGANKE, POVEZANE Z UČNO SNOVJO

Študentje razmislijo o tem, kaj so pri tem predmetu obravnavali do sedaj, in v skupinah (štiri do pet študentov) pripravijo gibalne uganke; z gibanjem prikažejo določeno vsebino, kolegi pa ugibajo, kaj prikazujejo. Vaja je namenjena socializaciji in utrjevanju že znanih pojmov.

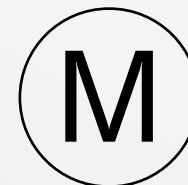
LIST PAPIRJA

Pedagog povabi študente, naj se razporedijo po prostoru in si predstavljajo, da so list papirja, ki ga drži v roki (stojijo vzravnano na mestu). Njihova naloga je, da s telesom ponazorijo različne načine, kako se lahko papir giblje ali preoblikuje. Pedagog začne list postopoma upogibati – ga prepogne, zavrti, položi na tla, vrže v zrak ipd. Študenti posnemajo gibanje papirja s telesom in se tako postopoma uvajajo v metode ustvarjalnega giba. Ob tem jih pedagog spodbuja, naj raziskujejo gibanje na svoj način, in poudari, da v tej dejavnosti ni »pravih« ali »napačnih« gibov – pomemben je ustvarjalni izraz vsakega posameznika. Vaja je namenjena ogrevanju, ozaveščanju telesa in uvajanju metod ustvarjalnega giba.

STROJ

Študentom povemo, da bomo gradili »stroj«, ki je lahko domišljjski, ali pa navedemo, za kakšno vrsto stroja gre. En študent začne in ustvari zvok ter preprosto gesto. Ko drugi študent dobi idejo, kako stroju nekaj dodati, se pridruži prvemu študentu in vzpostavi povezavo ter odnos do prvega zvoka/giba. Vsi študenti se morajo telesno povezati z nekim delom stroja v zvoku in gibu. Vaja je namenjena razvoju kreativnosti, koncentraciji in povezovanju skupine.

POTOVANJE ZVOKA

Študente vprašamo, po kateri vrsti snovi se po njihovem mnenju zvok širi najhitreje (trdni, kapljevini ali plinu). Nato jih naključno razdelimo v tri enako velike skupine (kolone), pri čemer vsaka predstavlja eno agregatno stanje snovi: trdna, kapljevina ali plin.

V koloni, ki predstavlja trdno snov, študenti stojijo zelo blizu drug drugega, skorajda se že dotikajo. V koloni, ki predstavlja kapljevino, stojijo nekoliko bolj narazen – toliko, da se z iztegnjenimi rokami ne morejo dotakniti študenta pred seboj. V koloni, ki predstavlja plin, so razmaknjeni še bolj, tako da je med posamezniki velika razdalja. Nato pedagog pojasni navodila igre: ob sprožitvi »zvoka« (na primer s ploskom ali udarcem na boben) zadnji študent v koloni nežno tapne študenta pred seboj po ramenih, ta pa nato enako stori s študentom pred njim – in tako naprej, dokler »zvok« ne prispe do prvega v koloni. Zmaga tista skupina, v kateri »zvok« najhitreje prispe do sprednjega člana kolone.

Uvodna dejavnost ustvarjalnega giba –
utelešenje hitrosti potovanja zvoka
v treh snoveh različnih agregatnih
stanj(trdno, tekoče, plinasto)

Sledi pogovor o rezultatih, kjer pedagog razloži, da se zvok najhitreje širi skozi trdne snovi, ker so delci v trdnih snoveh med seboj najtesneje razporejeni, kar omogoča hitrejši prenos nihanja oziroma zvočnih valov. V kapljevinah je ta razdalja večja, v plinih pa največja, zato se zvok tam širi najpočasneje. S to vajo prikažemo smiselnost/učinkovitost utelešenega učenja na konkretni učni temi. (Dejavnost je povzeta po Susan Griss).

RAVNOVESJE

Izvajalec dejavnosti študentom v parih razdeli po eno palico in en trak enake dolžine. Palico študenta držita tako, da jo prislonita ob dlan in potiskata drug proti drugemu, trak pa vlečeta vsak k sebi. Tako vzpostavljata potisno in vlečno silo, ki ju poskušata med prostim gibanjem po prostoru ves čas ohranjati v ravnovesju (da jima torej palica ne pade iz rok in trak ohrani napetost). Dejavnost lahko izvajalec razširi na manjšo ali večjo skupino študentov (lahko jo na koncu izvajajo vsi udeleženci skupaj). Dejavnost je namenjena utelešenju fizikalnega načela in uvajanju ustvarjalnega giba kot metode za razumevanje in raziskovanje naravoslovno-tehniških vsebin ter tudi krepitvi medsebojnega sodelovanja in neverbalne komunikacije med študenti. (Dejavnost je povzeta po Thomasu W. Meyersu, Kiri Kirsch in sistemu Axis Syllabus.)

N

Primeri učnih ur

pri učenju

z umetniško

izkušnjo

V tem poglavju predstavljamo izvedene učne ure z vključevanjem ustvarjalnega giba, drame in lutk na treh tehniških fakultetah. Opisi izvedenih učnih ur so podprti s slikovnim in video gradivom.

-
- 048 Merjenje faktorja moči električnih porabnikov
 - 054 Termovizijska kamera/emisivnost površin
 - 060 Deformacijski mehanizmi drobilnikov in mlinov
 - 066 Oskrba ladij z električno energijo z obale
 - 074 Od magnetizma in indukcije do zavore
 - 080 Električni tokokrog
 - 088 Gorivna celica